

VERGETEN OOSTENDSE SCHILDERS : EMILE BULCKE (vervolg)

Vorige maand verlieten we de jonge kunstenaar Emile BULCKE in 1900, op de drempel van zijn schilderscarrière. Zo te zien was een schitterende toekomst voor hem weggelegd.

Vermelden we alvorens verder te gaan nog een paar kleinigheden die we de vorige keer over het hoofd zagen :

- een foto, waarop we E. BULCKE zien omringd van zijn medailles, diploma's geschenken en bloemen en waarop volgende opschriften voorkomen : "Lauréat de l'Académie Royale des Beaux-Arts de Bruxelles 7 premiers prix" - "Souvenir du 5 septembre 1897" (Eigendom De Plate) ;
- Te Parijs schilderde BULCKE nog een 2e copie naast die van JORDAENS, en wel een repliek van Charles CHAPLIN's "Souvenirs" uit het toenmalige Luxembourg-museum aldaar.

In "La Saison d'Ostende" van 13 mei 1900 verscheen een artikel over BULCKE, getekend "een Brusselse collega". Daaruit maken we op dat hij toen te Brussel exposeerde. Er is sprake van een zelfportret "bien campé, fièrement dessiné, la tête modelée de remarquable façon", van de superbe copie naar Jordaens' "Jeugd van Jupiter" uit het Louvre, van "Mon Ame" een "composition philosophique" en ook van twee portretten voor de galerij der burgemeesters te Oostende : DE DELMOTTE & LANSZWEERT. In "Le Carillon" van 17 maart 1900 was al een bijdrage verschenen over deze twee burgemeesterportretten van BULCKE's hand. Bij dit artikel hoorde overigens een portret van de jonge artist.

Met Pinksteren 1900 stelde Emile BULCKE tentoon in het Stedelijk Museum. Met hem exposeerden Emile SPILLIAERT, Felix BUELENS, Oscar HALLE, Auguste MUSIN en nog enkele anderen (1).

In dat jaar voltooide hij het portret van de geprezen dirigent van het Kursaalorkest Léon RINSKOPF. Tijdens een feestviering op 2 september 1900 boden de orkestleden hun dirigent bloemen, geschenken en het portret aan.

In 1901, een der topjaren van Oostende-Belle-Epoque, hoorde Emile BULCKE tot de stichters van de "Compagnie du 'Rat Mort' ". "De Plate" bewaart 2 foto's uit het stichtingsjaar. Op de eerste zien we de stichters gezeten rond de feesttafel ten huize van hun "Rat d'Honneur", Gustave CNUDE. Een afbeelding van bedoelde foto vindt men trouwens ook in Y. VYNCKE's "Kent u ze nog ? ..." Rond de tafel zien we van links naar rechts gezeten : François QUINET, Georges BULCKE (Emile's broer), Albert THOMA, Augusta CNUDE, Léon BROUWET, Gustave CNUDE, Frédéric DERIDDER, James ENSOR, Gustave DANVERS, Mevr. CNUDE, Léon RINSKOPF, Emile MATHIEU, Irmin PLEYN & Alfred MONTEVILLE.

Rechtstaand van links naar rechts : Victor MERTIAN, Emile BULCKE, Georges DAVELUY, Auguste PEDE, Arthur CAMBIER & Daniël VAN CRAEYNST. Op een 2e groepsfoto zien we de stichters van het genootschap door de fotograaf netjes tot 3 rijtjes boven elkaar gecomponeerd.

Uit 1901 dateert een affiche van BULCKE "LONGCHAMPS FLEURI". Centraal op de affiche staat een dame in rijke witte Belle-Epoque-kledij en met een grote rode hoed op. Ze lacht en maakt een afwerend handgebaar naar enkele herenhanden rechts, die haar bloemen toewijken. In de achtergrond zien we de profielen van enkele koetsiers tegen een gele hemel. De affiches zijn gesigneerd "Em. Bulcke" en werden gedrukt door "Affiches d'Art Geo Daveluy. Ostende".

In hetzelfde jaar maakte BULCKE het ontwerp voor zijn kleurrijke affiche "Carnaval d'Ostende 1901. Programme des Fêtes". De Plate bezit het kleine bozzetto van de affiche (olieverf op doek, gemaroufleerd op hout) alsook een exemplaar van de affiche zelf, gedrukt bij Geo DAVELUY te Oostende. Beide kunstwerken zijn afkomstig uit het legaat BULCKE.

Op een fond van kleurvlekjes danst links een in 't geel uitgedoste nar. Rechts is dan de programmatekst gedrukt. Onderaan tekende BULCKE 6 karikaturale koppen, links en rechts van het wapenschild van Oostende. Voor deze koppen gebruikte hij de gelaatstrekken van zichzelf en enkele goede vrienden. Dit althans volgens achteraf bijgeschreven opschriften.

Van links naar rechts zien we zo de duidelijk gechargeerde hoofden van Léon BROUET, Arthur CAMBIER, Emile BULCKE, Georges BULCKE, Daniël VAN CRAEYNST en Auguste PEDE.

Anno 1902 huwde BULCKE met Augusta KOCKENPOO die in 1875 geboren was, net als hemzelf. Kort nadien werd hij leraar Sierkunsten aan een Schaarbeekse onderwijsinstelling. Om beroepsredenen ging BULCKE dan ook te Schaarbeek wonen : Seutinstraat, 8. Hij zou zijn geboortestad echter niet ontrouw worden en had ook een atelier te Oostende (2).

Nog in 1902 stuurde hij een "Feuilles de vigne" en een "Portret van Mevr. G.D." in naar de "Exposition des Beaux-Arts à l'occasion de l'inauguration de la nouvelle salle du Kursaal" (Oostende, 2 augustus - 15 september 1902).

Uit 1904 dateren de 6 grote kaders met ontwerpen voor een praalstoet ter herinnering aan het Beleg van Oostende (Oostende ; Heemkundig Museum). In dat jaar werd door "Ostende en avant" een openbare wedstrijd uitgeschreven voor het leveren van ontwerpen voor een praalstoet met genoemd onderwerp. Naast Emile BULCKE stuurden ook Vital KEULLER en Henri PERMEKE ontwerpen in. BULCKE haalde "eerste premies" voor de delen 1, 3 en 4. KEULLER een "tweede premie" voor het 2e deel en een "eerste premie" voor deel 5.

Zonder twijfel had BULCKE veel opzoekingswerk verricht om zijn ontwerp zo historisch mogelijk uit te voeren. Hij ontwierp een stoet in 6 delen, te weten :

1. Triomfantelijke intocht in Oostende van Maurits van Nassau na de Slag van Nieuwpoort ;
2. Exodus van de Oostendse vrouwen en kinderen naar Veere in Zeeland, begeleid door Hollandse Hellebaardiers ;
3. Aankomst van de Spaanse troepen en hun bondgenoten ;
4. Uittocht van het Garnizoen en de Oostendse burgers ;
5. Allegorie Oostende -Troje ;
6. Apotheose : Oostende herrijst !! Voorstelling van de handel, de visvangst, het bad- en ontspanningsleven.

Een stoet die dus helemaal in de romantische traditie van de tijd lag ! In april 1904 werden BULCKE's projecten in het Kursaal geëxposeerd. De plannen voor de eigenlijke stoet werden al gauw opgegeven wegens financiële moeilijkheden. Een der eerste ontgoochelingen voor BULCKE.

BULCKE bleef steeds zeer gehecht aan deze geaquarelleerde stoetontwerpen die na zijn dood bij "De Plate" terecht kwamen. Ze hangen nu in 't Heemkundig Museum waar ze een ereplaats bekleden. En voor elkeen die even blijft stilstaan bij deze zes kaders trekt de stoet die nooit uitging telkens opnieuw voorbij. Met zijn honderden zijn ze, de figuranten : van vorst tot pauper ; in satijn, in bombazijnen uniformpjes, in lompen ; onbetaalbare praalwagens overladen met Rubeniaanse allegorieën, een overdonderende massa attributen à la Cecil B. DE MILLE...

Een gelukkige gebeurtenis voor de BULCKE's in 1904, was de geboorte van een dochtertje DINAH. BULCKE zou het meisje, dat wellicht wel enig talent had, opvoeden als een klein wonderkindje, bedreven in het tekenen het schilderen, de literatuur en de muziek.

"De Plate" bezit van haar talrijke tekeningen en aquarellen, meestal bloemstudies maar ook enkele stillevens. Knap gedaan, zeker, maar we zagen al meer dergelijke schoolse werkjes van kindjes van haar leeftijd en uit deze periode. Voor Dinah zal het geen probleem geweest zijn, vooral als ze mocht rekenen op de helpende hand van een vader-kunstschilder. Dat veronderstellen wij althans.

Wellicht daterend uit het voorjaar van 1904 is een geaquarelleerd afficheontwerp "Ostende Bal Blanc" in de verzamelingen van onze kring en geëxposeerd in het Heemkundig Museum. Op het voorplan zien we een dansend paartje in 't wit gekleed. Rechts is het een doorkijkje naar de Balzaal van het Kursaal, bevolkt met talrijke dansende paartjes, allen in 't wit. Een kostelijk ontwerp dat ons ervan overtuigt dat BULCKE niet een der minsten zou geweest zijn als affiche-ontwerper. We brengen dit afficheproject in verband met het "Bal Blanc" dat in de zomer van 1904 in 't Kursaal doorging (3). De aquarel kan dus wel van begin 1904 zijn. Uit het werkje, een symphonie van witte nuances, spreekt niets dan zon en geluk. Persoonlijk vinden we het een van de heerlijkste dingen die BULCKE ooit maakte.

-
- (1) La Saison d'Ostende, 3 juni 1900.
R.M.L. Beaux-Arts. L'exposition de peinture au Musée, in La Saison d'Ostende, 10 juni 1900, p. 2.
 - (2) Hoe het komt dat BULCKE geen positie vond (of kreeg ?) in Oostende is me niet duidelijk. Het was voordehand liggend dat hij toch in eigen stad carrière zou maken ! Alhoewel ik die zaak nog niet heb onderzocht zal er hier wellicht ook weer een hele onverkwikkelijke touwtrekkerij achter schuilen.
 - (3) Du nouveau au Kursaal !, in "L'Echo d'Ostende", 41, 68, 14 juni 1904, p. 2.

(wordt voortgezet)

Norbert HOSTYN

INDEX "DE PLATE" 1978

De index "De Plate" voor de jaargang 1978 is verschenen. De samensteller Jef KLAUSING heeft er een erezaak van gemaakt om al wie iets uit ons tijdschrift wil terugvinden dit zonder enige moeite kan doen. Meer dan 35 pagina's werden aan de intekenaars toegestuurd.

Er blijven nog enkele exemplaren ter beschikking voor hen die te laat intekenden. De index is voorlopig nog te verkrijgen tegen de prijs van 30 F. te storten op rek. nr 750-9109554-54 van "De Plate", v.z.w. Oostende.

HET EXTRA-MEINUMMER VAN "DE PLATE"

Normaal sluit het april-nummer de winterperiode van "De Plate" af. Maar ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van "De Plate" zullen al onze leden een extra-nummer (mei-augustus 1979) ontvangen. Het zal één heel belangrijke bijdrage bevatten van ons medelid Daniël FARASYN : "De historiek van de Oostendse Zeedijk vóór 1880".

O. V.